

Občianske združenie

Náruč - Pomoc deťom v kríze

Výročná správa 2008

SPRÁVNÁ RADA

Ing. Miroslava Bendžalová – predsedníčka

JUDr. Sylvia Gancárová

Mária Leitmanová

Dp. ThLic. Zdeno Pupík

PaedDr. Melánia Špániová

PhDr. Jana Štúrová, PhD.

POSLANIE OZ NÁRUČ – POMOC DEŤOM V KRÍZE

Poslaním nášho občianskeho združenia je pomáhať týraným, zneužívaným a zanedbávaným deťom, týraným ženám a rodinám ohrozeným domácim násilím.

NAŠA FILOZOFIA

- **Bezpečie, láska, starostlivosť**
Pomáhame deťom, ktoré v živote museli čeliť mnohým útrapám. Preto robíme všetko čo je v našich silách, aby u nás našli bezpečie, lásku a starostlivosť
- **Profesionalita**
Sme si vedomí, že rozsah a hĺbka problémov týchto detí si vyžadujú vysoko profesionálny prístup, preto kladieme dôraz na odborný rast našich pracovníkov
- **Prevencia**
Veríme, že najlepší spôsob, ako pomôcť takto ohrozeným deťom, je predchádzať násiliu v rodinách, k čomu smeruje väčšina našich preventívnych, vzdelávacích a osvetových aktivít
- **Partnerská spolupráca**
Sme presvedčení, že domáce násilie je celospoločenský problém, a preto hľadáme spôsoby, ako do riešenia tohto problému zapojiť čo najviac partnerov

STRUČNE O NAŠEJ ORGANIZÁCI

- Naše občianske združenie Náruč – Pomoc deťom v kríze vzniklo v roku 1997 ako nezisková mimovládna organizácia z iniciatívy profesionálov, ktorí vnímali nedostatočnosť systému starostlivosti o deti ohrozené domácim násilím a rozhodli sa prispieť k jeho zlepšeniu
- Vo februári 2000 sme zriadili Detské krízové centrum Náruč, v ktorom sme do konca roka 2008 poskytli pomoc 319 deťom a 40 týraným ženám s deťmi
- V októbri 2005 sme otvorili Poradensko-tréningové centrum Náruč pre obe domáceho násilia v Čadci, pričom k. 31.12.08 využilo služby Centra 395 obetí domáceho násilia
- V marci 2008 sme otvorili Poradňu pre rodinu v kríze v Žiline, v ktorej sme k 31.12.2008 poskytli poradenské služby 182 obetiam domáceho násilia.
- V roku 2008 v našej organizácii pracovalo 20 stálych zamestnancov
- Dlhodobo rozvíjame náš dobrovoľnícky program a v súčasnosti máme 20 stálych dobrovoľníkov a širšiu základňu ďalších, s ktorými spolupracujeme príležitostne
- V rámci rôznych programov každoročne realizujeme celý rad vzdelávacích, preventívnych, informatívnych a ďalších aktivít, ktoré v závislosti od ich povahy prebiehajú na lokálnej, regionálnej, národnej aj medzinárodnej úrovni
- Naša organizácia je financovaná zo štátnych aj verejných zdrojov, prostredníctvom grantov a verejných zbierok, z príjmov získaných od sponzorov a donorov, ako aj z príspevkov získaných v rámci asignácie 2% z daní fyzických a právnických osôb.

HLAVNÉ PROGRAMY

1. Poskytovanie komplexnej starostlivosti týraným, zneužívaným a zanedbávaným deťom
2. Poradenstvo pre obe domáceho násilia
3. Poradenstvo pre rodiny ohrozené domácim násilím
4. Poradenstvo pre náhradné rodiny, ktorým boli zverené deti z nášho krízového centra
5. Tréningy, semináre, školenia pre pracovníkov prvej línie a ďalšie pomáhajúce profesie
6. Prevencia týrania, zneužívania a zanedbávania detí pre žiakov základných škôl
7. Rozvoj dobrovoľníctva
8. Zvyšovanie informovanosti verejnosti o problémoch domáceho násilia
9. Publikovanie a preklady materiálov zameraných na problematiku domáceho násilia, sexuálneho zneužívania detí a komerčného sexuálneho vykorisťovania
10. Aktivity smerujúce k systémovým zmenám zameraným na zlepšenie postavenia obetí domáceho násilia

NAŠE HLAVNÉ AKTIVITY V ROKU 2008

1. POMOC OHROZENÝM DEŤOM A RODINÁM V RÁMCI DETSKÉHO KRÍZOVÉHO CENTRA NÁRUČ

Detské krízové centrum Náruč (DKC Náruč) je zariadenie pobytového typu, zamerané primárne na poskytovanie komplexnej pomoci týraným, zneužívaným a zanedbávaným deťom, ktoré museli byť vzhľadom na akútne ohrozenie vyňaté zo svojho rodinného prostredia. Kapacita DKC Náruč je 22 klientov, služby sú poskytované nepretržite. Veková hranica našich detských klientov je 3 – 18 rokov, prednostne sa však zameriavame na deti vo veku 3 – 14 rokov. V prípade umiestnenia detí s matkou spodná veková hranica nie je rozhodujúca.

Deti sa k nám dostávajú rôznymi spôsobmi, najčastejšie na základe predbežného rozhodnutia súdu (predbežné a výchovné opatrenia), ale tiež na základe dohody s ich rodičmi alebo inými zákonnými zástupcami.

DKC v číslach:

V roku 2008 sme v DKC Náruč poskytli pomoc pobytovou formou 65 klientom, z čoho 52 bolo nových klientov. Z celkového počtu klientov bolo 55 detí a 10 matiek.

- do pôvodných rodín sa vrátilo 24 detí
- do pestúnskej starostlivosti bolo umiestnené 1 dieťa
- do náhradnej rodinnej starostlivosti prešli 3 deti
- do iných zariadení boli presunuté 4 matky spolu s ich 7 deťmi
- ostatných 20 detí ostalo k 31.12.2008 v stave DKC

Typický vekový rozsah klientov DKC v roku 2008:

- od 0-1 roku 1 dieťa
- od 2-3 rokov 5 detí
- od 4 – 6 rokov 9 detí
- od 7 – 15 rokov 34 detí
- od 16 – 18 rokov 5 detí
- nad 18 rokov 11 klientov (z toho 10 matiek)

Príčiny umiestnenia detí do DKC Náruč boli rôzne a často sa navzájom prekrývali:

- podozrenie z týrania/týranie – 24 klientov
- vážne ohrozenie alebo narušenie výchovy (zanedbávanie) – 38 detí
- opustenie dieťaťa - 2 deti
- sexuálne zneužívanie – 1 dieťa

Priemerná doba pobytu v DKC

65 klientov, ktorí v roku 2008 našli útočisko v DKC Náruč, strávilo u nás v priemere 78 dní.

SLUŽBY DKC NÁRUČ

Keďže doba umiestnenia detí do nášho centra je časovo obmedzená, snažíme sa využiť ju čo najefektívnejšie. V DKC Náruč im poskytujeme ucelený balík služieb, zahŕňajúci krízovú intervenciu s následnou psychologickou a špeciálno-pedagogickou starostlivosťou, sociálnu starostlivosť, zabezpečenie školskej a zdravotnej starostlivosti a spoluprácu pri vyhľadávaní náhradných foriem rodinnej starostlivosti.

Psychologická starostlivosť

V rámci uvedených služieb osobitný dôraz kladieme na *psychologickú starostlivosť*, ktorá zahŕňa individuálnu a skupinovú terapiu pre detských aj dospelých klientov (matky). Cieľom terapie je pomôcť deťom aj dospelým vyrovnáť sa s následkami traumy, ktorú prežili a nájsť nový pohľad na seba i na svet okolo, naučiť ich lepšie zvládať rôzne problémové životné situácie. Dlhodobá terapeutická starostlivosť je zameraná na pretváranie vzťahu k sebe a druhým cez zážitok akceptujúceho a bezpečného vzťahu zo strany terapeuta. Individuálna terapia u detí je zameraná na emočnú stabilizáciu dieťaťa, prerozprávanie a prepracovanie traumatických zážitkov dieťaťa, porozumenie domácemu násiliu a alkoholizmu v rodine, prepracovanie a zrealnenie vzťahov a postojov k členom rodiny, posilnenie funkčných príbuzenských väzieb, prípravu dieťaťa na návrat do biologickej rodiny, resp. do náhradnej rodinnej starostlivosti prípadne ústavnej výchovy. Poskytovatelia terapie sú 2 psychológovia a 1 špeciálna pedagogička.

Uvedené terapeutické činnosti sú doplnené o arteterapiu, ktorú realizujeme v spolupráci s OZ Truc sphérique v rámci programu „Ateliér“. V r. 2008 sa tvorivých aktivít na Stanici zúčastňovalo 5-6 detí, tentoraz zväčša vo veku 12-17 r. Stretnutia prebiehali pravidelne každý pondelok popoludní. Pokračovali sme v tvorivých aktivitách založených na práci s fotografiou. Deti si mali možnosť vyskúšať rôzne techniky a postupy pri zhotovovaní fotografií i ich spracovaní v elektronickej podobe. Cieľom bolo rozvíjať estetické cítenie u detí a takisto dať im možnosť cez umeleckú tvorbu hľadať svoju identitu a posilňovať vlastné sebavedomie.

Sociálna starostlivosť

Neoddeliteľnú súčasť služieb pre klientov tvorí sociálna starostlivosť, v rámci ktorej naša sociálna pracovníčka vykonáva sociálnu diagnostiku a poradenstvo, je v kontakte so všetkými relevantnými inštitúciami a pracuje s rodinami našich klientov, najmä v prípadoch, kde sa zachovala šanca na úpravu rodinných pomerov a návrat dieťaťa späť do rodinného prostredia.

Výchovno-vzdelávacie aktivity

Deťom umiestneným v DKC Náruč sa venujú 7 vychovávateľa a vychovávateľky, ktorí vo svojej práci úzko spolupracujú s psychológmi a sociálnou pracovníčkou. Práve vychovávateľa trávia s deťmi najviac času, starajú sa o ne, dohliadajú na plnenie ich školských a iných povinností či vytvárajú priestor pre hru a rôzne voľnočasové aktivity. Dôležitou súčasťou ich práce sú večerné komunity, kde sa stretávajú všetky deti a vychovávateľa v službe, aby sa podelili o všetky radosti aj starosti, ktoré zažili počas dňa. Raz do týždňa sa koná veľká komunita, na ktorej sa okrem detí a vychovávateľov stretávajú aj ďalší pracovníci centra. Tieto spoločné stretnutia podporujú vzájomnú komunikáciu a napomáhajú pocitu spolupatričnosti, ktorý vytvára priaznivé podmienky pre spoločné napredovanie.

Voľnočasové aktivity

Počas roka sa deťom venujeme aj po športovej, turistickej či kultúrnej stránke. Snažíme sa dopriať im rovnaké možnosti, aké majú ich rovesníci, t.j. dostatok príležitostí na hru, bicyklovanie, pešiu turistiku, hry na ihrisku a v klubovni, návštevy kultúrnych podujatí, plávanie a podobne. Za to, že deti z nášho centra mohli absolvovať plavecké kurzy a v priebehu roka využívať možnosti krytého bazéna patrí naša vďaka Mestskej krytej plavárni Žilina a Klubu plaveckých športov NEREUS v Žiline.

TÁBORY

Neoddeliteľnou súčasťou našich aktivít boli rovnako ako po iné roky tábory pre deti z nášho krízového centra, ktoré sú nielen vítaným spestrením ich dočasného pobytu u nás, ale najmä možnosťou, ako lepšie spoznať seba, svojich priateľov aj rôzne kúty Slovenska. Všetky tieto aktivity priamo či nepriamo podporujú u našich detí rozvoj ich osobnosti a životných zručností.

Vybrané aktivity pre deti počas roka a letných prázdnin

- 9.-10. február 2008 turistická aktivita pre 6 detí, pobyt na vysokohorskej chate Plesnivec vo Vysokých Tatrách. (1 vychovávateľ + dvaja dobrovoľníci)
- Letný denný tábor organizovaný Klubom plaveckých športov NEREUS v termíne 30. jún - 4. júl 2008. Zúčastnilo sa 7 detí. Deťom sa denne venovali skúsení lektori v čase od 8 do 16 hod.
- Letný stanový tábor Podsuchá organizovaný OZ Detské Centrum Ružomberok v termíne 15.-28. júl 2008. Zúčastnilo sa 8 detí.
- Letný tábor Ružomberok organizovaný OZ Detské Centrum Ružomberok pre mladšie deti do 9 rokov v termíne 15.-28. júl 2008. Zúčastnilo sa 6 detí.
- Letný tábor Opatová organizovaný OZ Deti Dunaja v termíne 3.-9. august 2008. Zúčastnilo sa 10 detí.
- 11. október 2008, Majstrovstvá Slovenska v minifutbale detí z detských domovov. Zúčastnilo sa 7 chlapcov v sprievode 1 vychovávateľa. Turnaj organizovalo OZ Detské Centrum Ružomberok.
- 21.-23. november víkendový pobyt 10 detí na horskej chate OROL vo Vrátnej doline. Zúčastnilo sa 10 detí v sprievode 2 vychovávateľov a dvoch dobrovoľníkov. Celý pobyt hradil sám majiteľ chaty pán Štefko, za čo sa mu chceme aj touto cestou poďakovať.

2. PRÁCA S OHROZENÝMI RODINAMI

Rovnako ako v predchádzajúcich 2 rokoch, aj v roku 2008 sme sa v spolupráci s Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) podieľali na práci s ohrozenými rodinami.

ÚPSVaR Žilina

Termín: 11.- 20. august 2008
23.- 26. október 2008
11.- 14. december 2008

ÚPSVaR Čadca

Termín: 13.-17. november 2008
11.-15. september 2008
28. jún – 8. júl 2008

a) výchovno-rekreačné pobyty

- Počas druhého polroku 2008 sme usporiadali tri výchovno-rekreačné pobyty pre vybranú skupinu 22 detí z regiónu Žilina a tri výchovno-rekreačné pobyty pre 25 detí z regiónu Čadca so zameraním na zmiernenie a odstránenie porúch správania a rozvoj sociálnych zručností.
- Všetky pobyty sme realizovali v lokalite Súľovských skál na chate Kinex. Tu sme našli ideálne podmienky pre realizáciu programovej náplne výchovno-rekreačných pobytov. Ocenili sme pokojné prostredie v okolí chaty, zároveň ideálne pre outdoorové športové aktivity, a tiež možnosť byť na chate počas pobytu ako samostatná skupina, čo bolo pri naplňovaní našich cieľov veľmi dôležité. Taktiež vedenie a personál zariadenia nám plne vyšiel v ústrety.
- Program pozostával z časti výchovnej (sociálno-psychologický výcvik) a rekreačnej (športové a kultúrne podujatia). Všetky aktivity v rámci programu boli realizované zážitkovou formou.
- Účastníkom programu bolo poskytnuté psychologické a sociálne poradenstvo (tak skupinové, ako aj individuálne) prostredníctvom kvalifikovaného personálneho zabezpečenia: Odborný tím bol zložený z psychológov, špeciálneho a liečebného pedagóga a pedagogických pracovníkov – 4 zamestnancov Detského krízového centra Náruč v Žiline – Zádubní a 2 externých lektorov - záchranár a herec. Všetci členovia odborného tímu boli ľudia s

viacročnými skúsenosťami s prácou s deťmi pochádzajúcimi zo sociálne znevýhodneného prostredia a deťmi s poruchami správania. Tím dopĺňali dvaja dobrovoľníci.

- Ako hlavné programové témy sme si vybrali tému indiánsku (deti Žilina) a rytiersku (deti Čadca), do ktorých sme mohli premietnuť celý rad morálnych a výchovných hodnôt, a tak ich preniesť hrovou a motivačnou formou na deti.
- Súčasťou výchovno-terapeutických metód bola aj hipoterapia v lokalite obce Súľov. Deti sa zúčastnili tiež plavby na pltiach na rieke Váh, boli na kúpalisku v Žiline, mali možnosť pracovať a vyskúšať si rôzne zaujímavé výtvarné techniky (maľovanie na textil, práca s hlinou a pod.). V čase odpočinku si ako relaxačnú techniku obľúbili pravidelný autogénny tréning pod vedením psychologičky.
- Dôležitým výchovným prvkom v programovej náplni počas pobytov boli večerné sedenia v kruhu tzv. komunity. Deti tam mali možnosť slobodne vyjadriť svoje pocity, názory, mohli hovoriť o zážitkoch počas dňa, problémoch, radoostiach, ale tiež to bol priestor, keď sme deťom vyjadrovali pochvalu, povzbudenie, usmernenie a v prípadoch potreby aj nespokojnosť. Práve pochvala, uznanie a povzbudenie je to, čo deťom doma často chýba.

Jedným z aspektov, ktorý sme počas pobytov vnímali a aj do budúcnosti vnímame ako dôležitý je, že samotný program síce deťom mnohé dal, posunul ich dopredu, no aby bol efekt výraznejší a dlhodobejší, je potrebné s deťmi pracovať a byť v kontakte aj v čase medzi výchovnými pobytmi. Prichádzať aj priamo do rodiny, stanovovať deťom krátkodobé ciele - úlohy a ich plnenie kontrolovať, pracovať aj s rodičmi, posilniť ich rodičovské kompetencie, usmerniť rodičov vo výchove, upozorniť ich na prípadné chyby, ktorých sa pri výchove svojich detí dopúšťajú a ktoré by mohli zmeniť atď.

Program výchovno-rekreačných pobytov sa ukázal ako veľmi efektívny spôsob prevencie a zmiernenia porúch správania. Sme presvedčení, že program výchovno-rekreačných pobytov je jeden z významných spôsobov, ako vplývať na ohrozené skupiny detí, a tým napomáhať k sanáciám celých rodín.

b) Sanácia

Poradensko-tréningové centrum Náruč v spolupráci s ÚPSVaR v Čadci participovalo v roku 2008 v súlade so zákonom o sociálno-právnej ochrane a sociálnej kuratele na plnení priority úpravy pomerov v rodine. ÚPSVaR v Čadci zaradil do programu 3 rodiny v ktorých bola celkom 5 deťom nariadená ústavná výchova. Výkonom sociálnej práce v rodinách sme zistili, že nie je možné ani v jednej rodine aplikovať zrušenie ústavnej výchovy, nakoľko rodinné prostredie je v dvoch rodinách dysfunkčné.

V prvej rodine sme po vykonaní sociálnej práce jednoznačne dospeli k záveru, že v dôsledku nahromadenia patologických javov v rodine (alkoholizmus, opakujúci sa cyklus sexuálneho zneužívania, chronická nezamestnanosť, chudoba) nemožno očakávať zmenu k lepšiemu. Na základe našich zistení sme dospeli k záveru, že návrat do rodiny by bol pre deti ohrozujúci a odporúčili sme pre ne hľadať vhodnú pestúnsku rodinu z prehľadu žiadateľov o NRS v Žilinskom kraji, prípadne v rámci Slovenska.

V druhej rodine sa nám matku podarilo aktivizovať iba určitý čas, následne opakovane zlyhávala, rovnako ako roky predtým. Tiež sme jej sprostredkovali zamestnanie, ktoré si aj napriek dobrej spolupráci a ústretovosti zamestnávateľa dokázala udržať iba po krátku dobu. Počas trvania programu došlo len k čiastkovým zmenám k lepšiemu, po ktorých nasledoval opäť regres. Keďže sa nepodarilo upraviť jej rodinné pomery, nebolo možné odporúčať zrušenie ústavnej výchovy. V tretej rodine sme naštartovali ozdravný proces v rodine a v budúcnosti nevyklúčujeme, že pri intenzívnej práci s rodinou by mohlo dôjsť k zrušeniu ústavnej výchovy a návratu dieťaťa z detského domova do rodiny.

Detské krízové centrum Náruč uzavrelo s ÚPSVaR Žilina zmluvu na prácu s 5 rodinami. V 4 rodinách žili obaja rodičia spolu, v 1 rodine sme pracovali iba s matkou.

Tieto rodiny mali spolu 41 detí (od 4 do 12), pričom do programu bolo zaradených spolu 25 detí (3, 4, 2, 5, 11). Vekové rozhranie detí bolo od 1 r. do 17 r.

Vzhľadom na značnú sociálnu patológiu vo vybraných rodinách – dlhodobé zneužívanie alkoholu u rodičov, nevyhovujúce bytové podmienky, limitovaná intelektová a sociálna úroveň rodičov brániaca prevziať zodpovednosť za starostlivosť o deti, zlý zdravotný stav detí vyžadujúci špeciálnu zdravotnú starostlivosť – sme pôvodný cieľ programu vo väčšine rodín po dohode

s pracovními ÚPSVaR preformulovali a v práci sme sa zamerali na skontaktovanie a spoznanie sa členov rodiny navzájom (v niektorých rodinách vyrastajú deti v ústavnej starostlivosti od malička a nepoznali svojich rodičov alebo iných súrodencov umiestnených v iných sociálnych zariadeniach), iniciovanie emočných väzieb medzi jednotlivými členmi rodiny a realizáciu pravidelných kontaktov medzi rodičmi a deťmi.

c) *Výchovné opatrenia*

Poradensko-tréningové centrum Náruč spolupracoval s ÚPSVaR v Čadci na výchovných opatreniach. Do výchovného programu zaradil ÚPSVaR 4 rodiny. Cieľom programu bolo riešiť poruchy rodiny a naštartovať stabilizáciu rodinného prostredia.

Výstupmi našej sociálnej práce od mája 2008 do decembra 2008 bolo:

- v dvoch rodinách sme zistili, že deti javia znaky syndrómu CAN a v tomto zmysle je pre ne potrebná ďalšia špecifická starostlivosť
- 2 deťom sme odporúčali vyňať ich z rodinného prostredia z dôvodu, že rodičia nedokázali využiť potenciál ponúkaného programu a nedošlo u nich k potrebným zmenám
- 1 dieťa bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti.
- v ďalších dvoch rodinách sa nám podarilo naštartovať ozdravný proces.

V súvislosti s uvedenými prípadmi opätovne vyvstala otázka nastavenia kritérií pre výber rodín pre sanáciu. Potvrdilo sa nám, že aj tá najintenzívnejšia práca s rodinou prináša len skromné výsledky, ak už proces rozpadu rodiny príliš pokročil, ak rodičia nie sú dostatočne motivovaní k zmene a súčasne je prítomných viacero negatívnych faktorov, ktoré výrazne limitujú až vylučujú možnosť fungovania rodiny. Tieto skúsenosti považujeme tiež za ďalší argument v prospech úvahy, že proces sanácie rodiny má za danej situácie oveľa väčší zmysel v prípade rodín, kde ešte ústavná starostlivosť nebola nariadená, zachovali sa citové väzby medzi rodičmi a deťmi a rodičia sú v záujme svojich detí ochotní podstúpiť kroky k náprave.

d) *Filiálna terapia*

Filiálnu terapiu ako metódu zameranú na skvalitnenie vzťahu matka – dieťa využívame v rámci terapeutického pôsobenia na klientky umiestnené spolu s deťmi v DKC Náruč najmä vtedy, ak sa dieťa javí v správaní a prežívaní ako problémové, resp. matka má nedostatočné rodičovské zručnosti na zvládanie a výchovu dieťaťa.

V roku 2008 sme metódou filiálnej terapie pracovali s 5 matkami a ich 12 deťmi umiestnenými v našom zariadení.

Vďaka filiálnej terapii mali matky a deti možnosť tráviť spolu viac času, čo prispelo k prehĺbovaniu ich vzájomného vzťahu a porozumenia. Prejavili sa aj pozitívne zmeny správania u detí (deti viac kooperujú, sú smelšie, pribojnejšie, iniciatívnejšie, aktívnejšie.) Matky si upevnili a rozšírili rodičovské zručnosti, ktoré im umožňujú pochopiť a pomenovať pocity dieťaťa, naladiť sa na ústretovejšie prijímanie dieťaťa, zadať mu hranice či vyvodiť dôsledky správania... Filiálnu terapiu by sme vzhľadom na dobré výsledky a odozvy zo strany matiek aj detí radi využívali aj v budúcnosti tak, aby sa stala štandardnou súčasťou ponuky našich služieb.

3. PORADENSKÉ SLUŽBY PRE OBETE DOMÁCEHO NÁSILIA

Súčasťou pomoci pre ohrozené rodiny sú poradenské služby pre obe domáceho násillia, ktoré poskytujeme v našich pracoviskách v Žiline a v Čadci

Naše poradenské centrá prioritne ponúkajú svoje služby ženám, ktoré sa stali obeťami domáceho násillia a boli dlhodobo vystavené hrubým fyzickým aj psychickým útokom bez možnosti brániť seba a deti, bez podpory zo strany najbližších, bez dostatočných finančných prostriedkov a možnosti zamestnať sa

Od októbra 2005 prevádzkujeme *Poradensko-tréningové centrum Náruč v Čadci*. Obetiam domáceho násillia tu poskytujeme im široké spektrum služieb, medzi ktoré patria krízová intervencia, sociálne, psychologické a právne poradenstvo, zastupovanie klientiek na súdoch a iných inštitúciách. Služby tohto poradenského centra do 31.12.2008 využilo 395 obetí domáceho násillia, z toho 110 nových. Podobné služby poskytujeme našej *Poradni pre rodinu v kríze Náruč v Žiline*, v rámci ktorej sme za 9 mesiacov činnosti v uplynulom roku poskytli odbornú pomoc 182 obetiam domáceho násillia.

Poradňa pre rodinu v kríze Náruč začala poskytovať služby klientom v Žiline od marca 2008. Dovtedy žilinské klientky prichádzali zväčša do našej poradne v Čadci, resp. do Detského krízového centra v Zádubní. Keďže sme si dlhodobo uvedomovali nárast záujmu o poradenstvo obetiam domáceho násillia v Žiline resp. v žilinskom regióne, oslovili sme Mesto Žilina a Žilinský samosprávny kraj so žiadosťou o spoluprácu a podporu. V obidvoch prípadoch sme sa stretli s pochopením, keďže aj tieto subjekty zaznamenávajú nárast problémov vyplývajúcich z domáceho násillia. V rámci hľadania možností sme dospeli k modelu spolupráce, kde sa Mesto Žilina a Žilinský samosprávny kraj rozhodli využiť odbornosť a dlhoročné skúsenosti našej organizácie a finančne podporiť poskytovanie poradenských služieb pre obeť domáceho násillia.

Doplnkové programy pre klientky a klientov našich poradenských centier

Špecifickou agendou našej žilinskej poradne je popri poskytovaní poradenských služieb tiež participácia na programe pomoci Mesta Žiliny občanom, ktorí sa dostali do ťažkej životnej situácie. Mesto Žilina pre nich zriadilo Zariadenie dočasného bývania, ktoré im poskytuje dočasnú strechu nad hlavou v najkritickejších chvíľach ich života. Klientmi sú predovšetkým obeť domáceho násillia a ľudia v situácii sociálnej núdze s následkom straty bývania. Súčasťou programu pomoci sú aj bezplatné služby nášho poradenského centra a priebežná starostlivosť zo stany našich sociálnych pracovníkov.

Svojpomocné kluby a detské skupinky

Každú prvú stredu v mesiaci prebiehajú v poradni v Čadci svojpomocné kluby pre klientky poradne a súbežne s nimi skupinové stretnutia pre ich deti (skupinky). V roku 2008 sa uskutočnilo 12 klubov, ktorých sa zúčastňovalo 13 žien a 20 detí. Kluby vytvárajú pre ženy priestor, kde sa za účasti facilitátorky môžu cítiť bezpečne a slobodne, odreagovať sa od každodenných problémov, vzájomne sa podeliť o svoje problémy aj úspechy, nadviazať nové sociálne väzby a navzájom sa podporiť v ich ťažkej životnej situácii. Podľa potreby bol program klubov doplnený o edukačný rozmer.

Program detských skupiniek tvorili zase hry zamerané na vzájomné spoznávanie, získavanie sociálnych zručností a psychické uvoľnenie

Program pre deti bol obohatený ďalšími aktivitami, na ktoré radi spomínajú. Jednou z nich bol letný tábor organizovaný organizáciou Sor Optimist International Club Žilina. Táboru v Kubíkovej sa bezplatne zúčastnilo 6 detí klientiek PTC Náruč, ktoré tam absolvovali okrem iného výlet na Oravský Podzámok, plavbu plťou po Váhu, vychádzky do prírody, jazdu na koni a spoznávali slovenskú kultúru cez ľudové piesne a tance. Koncom roka deti našich klientiek potešil aj Mikuláš, ktorý im vďaka sponzorom priniesol 39 balíčkov plných sladkostí a ovocia.

Počas roka sme pre rodiny v hmotnej núdzi *organizovali zbierky šatstva, školských pomôcok a iných potrieb*. Rodine našej klientky so 4 deťmi sme vďaka sponzorke zaobstarali osobný počítač. V závere roka sme sprostredkovali obdarovanie troch vybratých rodín, kedy sa na nás obrátil pán Mikolášek, europoslanec za KDĽ a zakúpil 10 deťom hodnotné vianočné darčeky a do rodiny podľa želania matiek podaroval mikrovlnnú rúru, vysávač, teflónovú panvicu a posteľné obliečky.

4. PREVENCIA

V roku 2008 sme vďaka projektom podporeným Nadáciou pre deti Slovenska a Žilinským samosprávnym krajom pokračovali v programe prevencie týrania, zneužívania a zanedbávania detí so zameraním na školy v kysuckom regióne. V priebehu roka 2008 sme v rámci prevencie oslovili 437 žiakov základných škôl a 653 študentov stredných škôl, t.j. spolu 1 090 detí.

V rámci preventívnych seminárov pre žiakov mali deti možnosť zoznámiť sa so základnými formami týrania, zneužívania a zanedbávania, so stratégiami, ako sa chrániť a kde/ako hľadať pomoc. Získané poznatky si upevnili v rámci interaktívnych činností (brainstorming, modelové situácie, diskusia...). Veľmi pozitívne hodnotíme skutočnosť, že deti vniesli do diskusie nové témy a vlastné pohľady, ktoré môžeme zohľadniť pri ďalšom rozvíjaní preventívnych aktivít. Súčasťou prevencie bol tiež dotazník zameraný na mapovanie situácie násillia v rodinách a v školách, doterajších poznatkov detí, ale aj mýtov a predsudkov, ktoré v rámci tejto problematiky ovplyvňujú ich názory. Zistenia vyplývajúce z dotazníkov chceme dôkladne vyhodnotiť a využiť v ďalšej práci, pretože ide o pomerne veľkú vzorku (vyše 800 respondentov), ktorá umožňuje

získať presnejší pohľad na problematiku násilia páchaného v rodinách v kysuckom regióne. Oproti plánovaným výstupom sa navyše potvrdilo, že prevencia má veľký význam aj vo vzťahu k vyhľadávacím činnostiam, pretože sa na povrch vyplavili viaceré prípady násilia v rodinách detí alebo v ich blízkom okolí.

5. VZDELÁVANIE, OSVETA, SIETOVANIE

Rok 2008 bol v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi čo sa vzdelávacích a osvetových aktivít týka skromnejší, keďže sme svoje kapacity sústredili na prevenciu a rozbehnutie poradenského centra pre obeť domáceho násilia v Žiline.

V rámci projektu „*Intervencia a prevencia v domácom násilí: hľadania schodných riešení*“, podporeného z programu Hodina deťom sme zrealizovali 6 vzdelávacích seminárov pre príslušníkov policajného zboru Obvodného oddelenia PZ Čadca, OO PZ Krásno nad Kysucou a OO PZ Kysucké Nové Mesto.

Seminárov sa zúčastnilo 67 policajtov. Kľúčovou témou bolo riešenie domáceho násilia v policajnej praxi a snaha o pozitívnu zmenu postoja policajtov v prípadoch násilia páchaného v rodinách. Naši lektori – odborníci na právne a psychologické aspekty domáceho násilia – sa zamerali na to, aby účastníci získali základnú predstavu o príčinách, prejavoch a následkoch domáceho násilia, ako aj o možnostiach aplikácie zákonov pri riešení takýchto prípadov v praxi. Vzdelávanie prebiehalo formou prednášok, doplnených o prípadové štúdie a rozbor možností riešenia konkrétnych prípadov z praxe poradní OZ Náruč aj polície. Zúčastnení policajti oceňovali najmä návod na riešenie konkrétnych prípadov a následných problémov poškodených súvisiacich s uplatnením si práva poškodených v trestnom konaní. V diskusii, ktorá nasledovala po každej prednáške, bol poskytnutý priestor pre vyjasnenie si odborných stanovísk ale i osobných postojov zúčastnených policajtov.

Pri príležitosti Medzinárodného dňa boja proti násiliu páchanému na ženách sme v našej poradni v Čadci uskutočnili dňa 25.11.2008 Deň otvorených dverí, kde sme formou power-pointových prezentácií predstavili aktivity našich odborných pracovníkov. Na pôde nášho poradenského centra sme privítali hostí zo žilinského samosprávneho kraja, Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, ÚPSVaR Čadca, Mestského úradu Čadca, obcí Stará Bystrica, Čierne, PPP Čadca, OZ Áno pre Život a ďalších. Hostia mali možnosť spoznať našu prácu s obeťami násilia, s ohrozenými rodinami, s deťmi počas výchovno-rekreačných táborov, oboznámiť sa s východiskami, metódami a výsledkami našej práce. Tento spôsob informovania o našej činnosti zaujala a stretol sa s veľmi dobrým ohlasom, takže ho mienime využiť aj v rámci ďalších našich podujatí.

6. DOBROVOĽNÍCI V NÁRUČI

V roku 2007 sme v našej organizácii naštartovali program systematickej práce s dobrovoľníkmi, ktorému predchádzalo špeciálne strategické plánovanie a školenia dobrovoľníkov. Tieto kroky sa pozitívne odrazili na práci s dobrovoľníkmi aj v roku 2008. Ako osobitne dôležité sa ukázala vyššia miera zapojenia odborných pracovníkov Náruče do prípravy dobrovoľníkov, jasné formulovanie potrieb jednotlivých pracovísk, vymedzenie pravidiel spolupráce a rozšírenie počtu dospelých dobrovoľníkov.

Z predchádzajúceho obdobia (vyškolení v roku 2007) sme mali v roku 2008 15 aktívne fungujúcich dobrovoľníkov, ktorí boli v roku 2008 zapojení do nasledujúcich činností *Detského krízového centra Náruč*:

- vedenie dievčenskej skupiny (1)
- doučovanie detí v DKC Náruč (2)
- voľný čas detí, výjazdy do mesta (4)
- technická podpora (5)
- výchovno-rekreačné pobyty s deťmi (2)
- preventívne programy na ZŠ (9)
- podpora pre rodinu v teréne (2)

V októbri 2008 sme vyškolili novú dobrovoľnícku skupinu v programoch *Veľký kamarát* a *Podpora rodiny* o počte 11 dobrovoľníkov. Tieto programy nie sú určené primárne len pre klientov umiestnených v DKC Náruč, ale tiež pre ambulantné klientky Poradne pre rodinu v kríze, resp. matky umiestnené na Ubytovni dočasného bývania v Žiline na Predmestskej ulici.

Z uvedeného počtu sa už v roku 2008 aktívne zapojili do programov 4 noví dobrovoľníci a 2 dobrovoľníčky z minulého roka.

Prácu dobrovoľníkov sme uvítali aj v rámci činnosti *Poradensko-tréningového centra Náruč v Čadci*, kde počas roka s nami spolupracovali aktívne a pravidelne 4 dobrovoľníčky. Aj touto cestou sa chceme poďakovať Bc. Zuzane Ševčíkovej, Bc. Patrícii Lučivňákovej, Bc. Zuzane Šadlákovej a Bc. Kataríne Buchovej (všetko študentky VŠ), ktoré sa popri iných aktivitách pravidelne podieľali na doučovaní detí v rodinách, ktoré sú v starostlivosti našej poradne.

Ďalších 77 študentov žilinských stredných škôl sa podujalo pomôcť nám v rámci verejnej zbierky „Dobrym srdcom proti násiliu na deťoch“, ktorú sme zrealizovali už po 6. krát pri príležitosti Svetového dňa prevencie týrania a zneužívania detí (19. november). Podobne ako v minulosti, aj teraz sme finančnú zbierku spojili s informačnou kampaňou zameranou na zvýšenie informovania verejnosti o problematike násilia páchaného na deťoch a na rozvoj darcovstva.

Zbierku sme odštartovali 19. novembra 2008, keď do ulíc mesta Žiliny vyšli naši dobrovoľníci, ktorí oslovovali spoluobčanov so žiadosťou o poskytnutie finančného príspevku na pomoc deťom umiestneným v Detskom krízovom centre Náruč v Žiline - Zádubní.

Po úvodnom dni, kedy sa zbierka konala zberom príspevkov do pokladničiek a predajom medovníkových srdiečok, sa táto časť zbierky uzavrela s tým, že bude pokračovať formou zasielania finančných prostriedkov na účet organizácie až do jej uzavretia 15.6.2009. Výťažok zbierky poputuje na realizáciu športových a rekreačných podujatí pre deti z Detského krízového centra Náruč

Zbierku sme tentoraz organizovali v *spolupráci s Nadáciou SPP* v rámci programu Pridáme sa, vďaka ktorému Nadácia SPP prispeje po ukončení zbierky k vyzbieraným prostriedkom rovnakou čiastkou – až do výšky 50 000 Sk. V rámci zberu do pokladničiek sa našim dobrovoľníkom podarilo vyzbierať 42 808 Sk a ďalšie prostriedky nám priaznivci poslali formou príspevia na účet. Naše osobitné poďakovanie patrí rodine Bendžalovcov a PhDr. Ivete Radičovej, ktorí výnos zbierky významne zvýšili formou príspevia na účet organizácie. Už na základe priebežného výsledku zbierky je zrejmé, že príspevok Nadácie SPP získame v plnej výške. Táto informácia je potešiteľná najmä pre deti a pracovníkov nášho krízového centra, keďže vďaka vyzbieraným prostriedkom budú mať naše deti aj v roku 2009 možnosť prežiť mnoho pekných a zaujímavých chvíľ na letných táboroch a športových podujatiach.

PRÍJMY A VÝDAVKY V ROKU 2008

1. PRÍJMY

Zdroje príjmov	Výška príjmu v Sk	Podiel v %
Štátny a verejný rozpočet	7 995 063	67,49
- VÚC Žilina	2 812 335	
- ÚPSVaR Žilina	3 534 771	
- ÚPSVaR Čadca	954 957	
- Mesto Žilina	673 000	
- Mesto Čadca	20 000	
ESF/EQUAL	395 388	3,34
Granty	273 248	2,31
Ostatné príjmy – tržby z predaja služieb a iné	391 479	3,30
Úroky z účtov v banke	5 865	0,05
Príjmy od fyzických osôb	350 759	2,96
Príjmy od PO	285 008	2,40
Príjmy z 2 %	2 149 863	18,15
SPOLU	11846 673	100

* Poznámka: V roku 2008 celkové príjmy z 2% predstavovali čiastku 2 745 361 Sk

2. VÝDAVKY

Materiálne náklady kanc. potreby, stravné, PHM...	1 462 415
Spotreba energie (voda, el. energie, plyn)	392 578
Služby (poštovné, telefóny, náklady na konkrétne akcie, poplatky banke...)	1 465 626
Opravy a údržba	307164
Mzdové náklady	5 587 865
Cestovné	49 113
Zákonné soc. poistenie, soc. fondy	1 711 897
Poskytnuté dary	47123
Iné náklady	114 819
Obstaranie kapitálových investícií	511 918
SPOLU	11 650 518

3. SÚVAHA k 31.12.2008

Účet		AKTÍVA	PASÍVA
021	Budovy, haly a stavby	4 920 892	
022	Stroje, prístroje a zariadenia...	1 443 468	
023	Dopravné prostriedky	1 165 318	
028	Drobný dlhodobý majetok	1 363 813	
112	Syntetický účet 112 spolu	5 912	
211	Syntetický účet 211 spolu	32 304	
221	Syntetický účet 221 spolu	2 878 643	
314	Poskytnuté prevádz. preddavky	202 015	
315	Iné pohľadávky	159 500	
341	Zúčt.daní	46 625	
346	Dotácie a ost. zúčt. so ŠR	1 387 945	
381	Náklady budúcich období	22 898	
385	Nevrátené výnosy z dot. účtu	3 965	
	AKTÍVA SPOLU	13 633 297	
081	Oprávky k budovám, hal., stav.		1 607 892
082	Oprávky k strojom, prís., zar.		1 207 885
083	Oprávky k dopravným prostriedkom		506 656
088	Oprávky k drob. DHM		1 334 218
261	Peniaze na ceste		584
321	Dodávatelia		-9 341
323	Krátkodobé rezervy		370 904
325	Ostatné záväzky		203
331	Zamestnanci		450 756
336	Zúčt.so sociálnou a zdravot.poist'ov.		183 170
342	Ostatné priame dane		59 414
383	Výdavky budúcich období		42 819
384	Výnosy budúcich období		2 614 762
411	Fond základného imania		5 390 403
428	Nerozd. zisk, srata min. rokov		-343 920
472	Sociálny fond		-5 662
	Hospodársky výsledok		222 554
	PASÍVA SPOLU		13 633 297

4. HOSPODÁRSKY VÝSLEDOK K 31.12.2008

Účet		NÁKLADY	VÝNOSY
501	Spotreba materiálu	1 462 415	
502	Spotreba energie	392 578	
511	Opravy a udržiavanie	307 164	
512	Cestovné	49 113	
513	Náklady na reprezentáciu	2 556	
518	Ostatné služby	1 463 070	
521	Mzdové náklady	5 629 512	
524	Zákonné sociálne poistenie	1 560 424	
527	Zákonné sociálne náklady	167 777	
538	Ostatné dane a poplatky	31 137	
543	Odpis pohľadávky	6 581	
544	Úroky	15	
546	Dary	47 124	
549	Iné ostatné výnosy	248 458	
551	Odpisy DNM a DHM	615 858	
552	Zostatková cena predaného DM	86 250	
	Účtovná trieda 5 celkom	12 070 032	
602	Tržby z predaja služieb		248 979
644	Úroky		5 865
649	Iné ostatné výnosy		488 827
651	Tržby z predaja DNM a DHM		140 000
662	Prijaté príspevky od iných organizácií		560 756
663	Prijaté príspevky od fyzických osôb		350 759
665	Príspevky z podielu zaplatenej dane – 2%		2 149 863
691	Dotácie na prevádzku		8 390 451
	Účtová trieda 6		12 335 500
	Výsledok hospodárenia pred zdanením		265 468
591	Daň z príjmov		42 914
	Výsledok hospodárenia po zdanení		222 554

NA ČO SME POUŽILI 2% Z VAŠICH DANÍ

Zverejnenie špecifikácie použitia prijatého podielu zaplatenej dane z príjmov fyzických osôb a právnických osôb (podľa § 50, ods. 13 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov)

	Účel použitia	Výška použitia	Spôsob použitia	Iné údaje
1.	Pomoc týraným, zneužívaným a zanedbávaným deťom, týraným ženám a rodinám ohrozeným domácim násilím - prevádzka Detského krízového centra Náruč - prevádzka poradenských centier pre obe domáceho násilia - podporné programy pre deti a rodiny	140 384,70	PHM	
		33 435,50	režijný materiál	
		5 196,00	ODM do 10 tis.	
		16 870,10	kancelárske potreby	
		133,00	PM na terapiu detí	
		1 950,50	PM na údržbu majetku	
		60 126,50	PM na údržbu áut	
		57 119,00	spotreba elektrickej energie, plyn	
		11 464,00	oprava a údržba áut	
		696,00	cestovné detí	
		6 003,50	cestovné zamestnanci	
		912,00	cestovné dobrovoľníci	
		171 819,29	telekomunikačné služby	
		143 310,00	účtovné poradenstvo, servis	
		2 919,00	odborné školenia, semináre	
		2 370,00	poštovné	
		11 078,20	softvér	
		45 897,00	ostatné služby	
		320,00	kultúrne a športové akcie	
		899 503,83	mzdové náklady	
		266 274,14	záonné sociálne poistenie	
		31 249,54	ostatné dane, poplatky	
		43 071,90	poistné	
		15 330,00	poplatky banke	
		1 616,50	lieky, liečivá	
		1 413,50	zariadenie, dekorácia	
		2 212,00	potraviny	
		5 584,30	pracovné pomôcky, odborná literatúra	
		75 017,80	oprava a udržiavanie strojov a zariadení	
		26 639,00	oprava a udržiavanie budov	
7 088,00	šeky – strava ZŠ			
		910,00	školské akcie	
		866,50	hygienické a čistiace potreby	
		244,20	školské potreby, obuv	
		359,50	náklady na reprezentáciu	
		41 310,00	nájomné	
	Spolu	2 130 695,00		

V ROKU 2008 NÁS PODPORILI:

- Žilinský samosprávny kraj
- ÚPSVaR Žilina
- Mesto Žilina
- Mesto Čadca
- UniCredit Leasing Slovakia, a.s.
- Euro Media SK
- WALMARK, spol. s r.o.
- Sevisbrokers Finance Žilina
- FM Group Slovakia, s.r.o.
- Nadácia SPP
- INA Kysuce
- KIA Motors Slovakia, s.r.o.
- VIX Žilina
- ratiopharm Slovensko, spol. s r.o.
- INTEGRA-GROUP, s.r.o.
- Orange Slovensko, a.s.
- Metsä Tissue, a.s. Žilina
- Slovenské elektrárne, Bratislava
- Stredoslovenská energetika a.s.
- TOOŽ Žilina
- MD - Bavaria Žilina, s.r.o.
- VENTIL A FITING BRATISLAVA s.r.o.
- SlovforNet Námestovo
- Kakviš, s.r.o.
- Ryba Žilina, spol. s r.o.
- Vidra a spol., s.r.o.
- Party Town
- Klub plaveckých športov Nereus Žilina
- CARMEL Logistics s.r.o.
- Žilinský komunitný fond
- Nadácia pre deti Slovenska
- Nadácia SPP
- ESF/EQUAL
- Deti Dunaja
- Spojená škola Kráľovnej pokoja, Žilina
- Ing. Marián Tomašec s rodinou
- Ing. Pavol Kubala
- JUDr. Buľubášová
- Ing. Sandanus
- Rodina Bendžalovcov
- Rodina Pikusovcov
- Ing. Jaroslav Horečný
- Ing. Slavoj Mirek
- Erika Kvapilová
- Oľga Leitmanová
- Mgr. Martin Barčík
- p. Trúchly
- p. Ďuríček
- Ing. Spisák
- PaedDr. Šimurdová
- P. Viera Šmáriková
- P. Jozef Drozd

a mnohí ďalší darcovia...

ĎAKUJEME!